

liberis deficientibus. Menoch. post alios *num.* 9. Inde quaeritur, an mulier pro dote agens teneatur excussionem facere adversus tertium possessorem, litigans ut per maritum alienata revocet. Et negat contra alios Peregrin. *sup. art.* 42. n. 18. Et nisi aliud probetur, bona libera non existere praesumitur ad favorem dotis. Mastrill. *d. decis.* 256. *ad fin.* Vide Fontanel. *de pact. nupt. claus. §. gloss.* 1. *part. 2. ex num.* 12. Noguero. *à num.* 49. Cancr. *num.* 174.

63 Observa tandem quod decisio Imperatoris non recipitur quoties alienatio ex contractu prohibetur. Menoch. *de praes.* 189. *num.* 86. Petra *d. quest.* 8. *num.* 440.

Ibi: His denique praenotatis.

64 Repetit pro resolutione quaestionis D. Covar. distinctionem quam praemisit initio hujus capituli, sed ea & ipsi displicuit, & à nostratibus communiter impugnatur, prout adnotavi *sup. num.* 2. Supposito igitur, quod nihil interest, an majoratus facultate regia, vel absque illa instituat, ut derogare Princeps valeat instituentis voluntati, controversatur an bona majoratus cum tacita, aut explicita alienationis prohibitione possint obligari, seu alienari ex Regis permissione dotis causa? Et quoad praxim attinet, id frequenter concedi attestatur Molin. *de primogen. lib. 4. cap. 3. num.* 3. *vers. Aut agitur*, idque jure licere opinatur Gregor. Lop. *in l. 6. gloss.* 4. *col.* 6. *vit.* 11. p. 6. Paz *de tenut. cap.* 28. *num.* 21. Menef. *in d. authent. Res qua*, *num.* 118. Hermosilla *in l. 22. gloss.* 5. *num.* 53. *vit.* 5. p. 5. Sarmient. *selec. lib. 1. cap. 8. num.* 22. ubi limitat in speciali prohibitione. Cevall. *comm. cont. comm. quest.* 743. *num.* 1. Noguero. *allegat.* 40. *num.* 37. & alii communiter. Contra sentiunt Pat. Molin. *disp. 649. num.* 3. Molin. *ubi proxime*, *vers. Ceterum*, qui asserit ita concedendam facultatem, ut conservationi majoratus consultum sit. Gregor. Lop. quoque statet, ne facile dotis causa bona vinculo stricta alienari permittantur, quod tutius, ac utilius; alioqui primogenia ad extinctionem pervenirent cum illustrium familiarum detrimento. Quid si conditor specificè veteret causa dotis alienationem, praedixi *numer.* 48.

65 Haec ita vera sunt, nisi agatur de dotibus, quas ipse majoratus institutor praestare tenebatur; ad earum enim satisfactionem dubium non est, quin deficientibus aliis bonis, & fructibus non sufficientibus bona vinculata possint, & debeant alienari. Pat. Molin. *ubi proxime*, Molin. *lib. 4. cap. 6. n.* 19. Sarmient. *ubi sup.*

Verf. Postremo.

66 Adde praenotata *sup. cap. 5. num.* 8. & 11. ex quibus apparet, quod ubi bona jure majoratus deferuntur, semper inest tacita alienationis prohibitio, etsi nihil de illa expressum reperitur.

67 In Hispanorum primogeniis non admittitur dispositio dicte authenticae *Res qua*, *C. commun. de legat.* Unde dotis causa, aut donationis propter nuptias minime licebit bona vinculo subjecta alienare, nisi regia facultate impetrata. Pat. Molin. *d. disp.* 648. *num.* 4. Greg. Lop. *in l. 6. gloss.* 4. *col.* 4. *vit.* 11. p. 6. Pinel. *in l. 1. part. 3. num.* 102. *C. de bon. matern.* Alvarad. *de conje. ment. de funct.* *lib. 2. cap. 2. §. 1. num.* 108. *ad fin.* Molin. *d. cap. 6. num.* 20. qui *num.* 19. id limitat, cum

majoratus conditor tenebatur ad dotem, aut propter nuptias donationem; tunc enim & in primogeniis Justiniani constitutio observabitur. Sed hoc casu auxilio illo opus non est, cum testator alias non valeat majoratu instituto, se ab onere dotandi liberare, ut animadvertit Pat. Molin. *sup. num.* 1. *vers. Paulus Castrensis*, quod ante Justinianum habebatur decisum *l. Mulier. 22. §. Cum proponeretur*, *ad Trebellian.*

Verf. Illud tamen non est.

68 Quanquam D. Covar. Alciat. Peregrin. Marzar. & alii, quos refert Molin. *de Primogen. lib. 4. cap. 6. num.* 4. & Menoch. *lib. 4. praes.* 189. n. 18. restrinxerint beneficium authenticae *Res qua*, *C. commun. de legat.* ad descendentes testatoris, qui eo superlute nati, aut saltem concepti sunt, & quibus ipse dotes, aut donationes propter nuptias praestare tenebatur; receptius tamen, ac probabilius habetur, omnes descendentes usque in infinitum illa constitutione comprehendi, ut adnotavi *sup. num.* 52.

69 Hanc sententiam tuetur contra Alciatum Menoch. *ubi proxime*, à qua ut vulgò recepta non esse recedendum monet Menef. *in d. authent. Res qua*, *num.* 117. etsi oppositè asserenti videatur: tamen secundum eandem judicatum testatur Thesaur. *Pedemont. decis.* 192. *num.* 11. foreque de mente omnium Interpretum D. Covar. agnoscit hic, dum generaliter de descendentibus loquuntur indistinctè, & expressim ita tenet praeter Menochium Pat. Molin. *ubi proxime*, Mastrill. *decis.* 56. *num.* 29. Pat. Ant. Petra *de fideicom. q. 8. num.* 400. Molin. *sup. num.* 5. His jungendus Greg. Lop. *in l. 6. gloss.* 4. *col.* 5. 6. ubi distinguit ut ista opinio procedat cum tacitè prohibetur alienatio; illa si explicitè: sed hujusmodi distinctio regulariter à D. D. reprobat, ut praedixi n. 54.

Pro posteriori sententia perpendo, quod Imperator inquit ibi: *Ea enim quae communiter omnibus profunt, iis quae specialiter quibusdam utilia sunt, praepomimus.* Nam si ageretur solum de liberis, quibus testator dotem, aut donationem tribuere debebat; cum nihil speciale adversus juris rigorem induceretur, ut quid meminisset Justinianus favoris, & publicae utilitatis, quae in constituendis, & conservandis dotibus versatur, *l. 2. de jur. dot.* Nec acquiesco solutioni, quam praeter nuperrimè traditam perdoctus Gregor. Lop. subtiliter excogitavit. Ait igitur, illud speciale à Justiniano sancitum, ut filia, aut neptis, vivo ascendente nata possit exigere post illius mortem quantitatem, quae ad dotem sufficeret, etiam supra legitimam: quod de jure non obtineret, quia mortuo patre, filia nihil ultra illam petere valet. Haec licet non ita sint, dicte decisioni nequam conveniunt, nec in mentem Legislatoris venisse existimo: in ea etenim non agitur an plus, vel minus deducendum? sed utrum detrahere liceat, non obstante fideicommissio, ac prohibitione alienationis?

70 In Hispaniæ verò primogeniis, cum praefata authentica non habeat locum, ut ad alienationem deveniatur pro dotibus, aut donationibus propter nuptias descendendum, quibus illas institutor dare, aut facere non tenebatur, cum illo defuncto nascerentur, regiam facultatem impetrare opus erit. Vide praemissa *numer.* 48. & 67.

Verf.

Verf. fin. Quod verò obiter.

71 Haec praedocuerat D. Praes. *num.* 1. & 10. *vers. Non tantum*, *ad fin.* quae rationibus nititur in praesenti roborare: verum tamen inferius oppositam sententiam veriore, ac justiore subdubius proficitur, quam nostrates communiter amplectuntur, ut praenotavi *sup. num.* 2. Lege ibi laudatos, & ante omne Molin. *lib. 4. cap. 3. à numer.* 8.

Ibi: Princeps tamen poterit.

72 De his supra egimus, *num.* 3. 4. ubi huic fundamento satisfit. Quod autem non liceat, aut saltem non debeat per Principem adimi, aut coartari quae subditis concessit, nisi ex causa, probat *lex 6. tit. 16. lib. 5. Recop.* ubi Azeved. *num.* 11. 12. Valenzuela *conf.* 99. *num.* 29. *cum seqq.* late Molin. *d. cap. 3. à n.* 18. qui opponit legem *15. eod. tit. 10. Recop.* Sed haec constitutio referenda est ad donationes immensas, & perperam extortas sub tempore Regis Henrici II. ut notatur in margine legis 17. ejusdem tituli, in nova compilatione.

Ibi: Potuisse Henricum Regem.

74 Inter omnes convenit, quod justa subsistente causa potest Princeps sua privilegia, ac concessiones quoad subditos revocare: cum autem Rex Henricus necessitate, ac importunis precibus urgentibus, velut prodigalitate quadam usus, plura non benemeritis cum detrimento Regiae Coronae contulisset, ut habetur *in l. 17. tit. 10. lib. 5. Recopilat.* jure potuit ipse, ac successores revocare, aut moderari concessa, ut conlat *ex l. 11. tit. 7. l. 15. & 17. tit. 10. lib. 5. Recopil. Paz de tenut. cap.* 57. *num.* 182. & 242. Matienz. *in d. l. 7. gloss.* 7. & 9. & *in d. l. 15. gloss.* 1. & 12. cum aliis, Acosta *de majorat. honor. Reg. Coron. in princ. num.* 2. Roder. *Svar. in l. Quoniam in prioribus*, *limit. 6. ad l. Regiam, C. de inoffic. testam. Azeved. in l. 4. & 17. tit. 10. lib. 5. Recop.*

SUMMARIUM.

- 1 Verbum Census, multipliciter usurpatur.
- 2 Census apud Romanos vocabatur codex, in quo civium facultates recensentur.
- 3 Census, ac emphyteusis licet inter se habeant similitudinem, in aliquibus discrepant, & assignatur prima differentia.
- 4 Assignatur secunda.
- 5 Tertia, & quarta referuntur.
- 6 Contractus in dubio non emphyteuticus, sed censualis praesumitur.
- 7 Pactum quod si censuarius per biennium vel aliud tempus non solverit redditus, res cadat in commissum, an liceat adjicere, ac sustineatur.
- 8 In censu consignativo ea pactio rejicitur, & quid jure nostro Regio.
- 9 In reservativo talis conventio consistit, quantum sit redimibilis, & num. 10.
- 11 In censu reservatio aliquando illud pactum erit licitum, aliquando reprobatum, & num. 12. & 13.
- 14 Pactio rejicitur, qua censuarius promittit rem cendi. de Faria Novæ Addit. ad Covar. Tom. II.

sui obnoxiam non vendere, nisi censuista monito.

- 15 Valebit consuetudo, ut emphyteuta Ecclesiae non solvens pensionem per biennium, jure suo minime privetur.
- 16 Censuum emptio est licita, remissivè, & n. 17. & 18.
- 19 Ampliatur.
- 20 De censu vitalitio, ejusdemque licita emptio, remissivè, & num. 21.
- 22 In emptio ejusmodi census competit remedium legis 2. C. de resc. vendit.
- 23 Quomodo facienda computatio ad lesionem.
- 24 Census ad certum tempus utrum licitus? & num. 25. & 26.
- 27 Census an in sola obligatione personali possit consistere? & n. 28. & 29.
- 30 Re perempta, in qua census collocatur, an censuarius liberetur, etsi se, suaque bona generaliter obligaverit? & num. 21. & 32.
- 33 Ampliatur.
- 34 Utrum valeat pactum, ut re extincta, censuarius redditus solvere teneatur?
- 35 An si pars rei obnoxia censui duntaxat pereat, censuarius pro rata liberetur? & n. 36.
- 37 Res censita si infructuosa perpetuo fiat, censuarius omnino liberatur.
- 38 Si res pereat facta, vel culpa censuarii, ipse minime à redditibus liberatur, imò compellitur ut aliam rem aequè idoneam subroget, in qua census collocetur.
- 40 In contractu census qualis sit obligatio principalis, & qualis accessoria.
- 41 Census an consistere possit super bonorum universitate?
- 42 Quale jus consequatur censuista super re quae censui specialiter subicitur, & n. 43.
- 44 Discrimen inter hypothecam rei censitae, & alias quoad conveniendum tertium possessorem.
- 45 Dominus census si egerit contra tertium possessorem rei generaliter obligatam, an prius debeat excussionem facere? & n. 46.
- 47 An possessor tertius se tueri valeat contra censuaria in casu praemissa exceptione legis 2. C. de pignor.
- 48 Qui constituit census super re sua, an si desinat possidere, conveniri queat? & n. 49.
- 50 Tertius possessor rei censitae licet recognoverit census, si non possideat, ad redditus non teneatur. Fallit si fraude desinat possidere, ibid.
- 51 Tertius possessor cedendo rem censitam, à reddituum pensione liberatur: non sic primævus venditor census.
- 52 Tertius possessor quando possit pro redditibus vid. exequutiò conveniri.
- 53 Tertius rei censitae possessor compelli potest ut census recognoscat, aut rem dimittat.
- 54 Utrum si in contractu census interveniat hypotheca cum pacto de non alienando, possit exequutiò agi in tertium possessorem.
- 55 Opinio negans census posse consistere in sola personali obligatione, approbatur.
- 56 Bulla Pii V. censuum personalium constitutio prohibetur.
- 57 In Hispania census personales in usu non sunt.
- 58 Creditori hypothecario licet agere in solidum contra cuiusque rei ex obligatis possessorem.
- 59 Idem est si partem rei obligatam possideat.

- 60 Non liberabitur possessor offerens estimationem ejus, quod possidet, si pro toto debito non sit satis.
- 61 Legatarius non agit in solidum contra heredes, sed pro portione hereditaria, nisi unus rem specialiter legatam possideat.
- 62 Num divisus rebus, super quibus census est collocatus, creditor agere valeat in solidum contra minus tertium possessorem, & num. 63. & 64.
- 65 Quid in Hispania praxis observet.
- 66 Distinctio quedam D. Covar. inter rem subjectam specialiter censui, & alia bona generaliter obligata rejicitur, & n. 67.
- 68 Declaratio ad præmissa de hypotheca, & obligatione census superadditur.

CAPUT VII.

Ad Num. 1.

DE verbo *Census*, variaque ipsius acceptione tradiderunt plura Card. Mant. de tac. & ambig. convent. lib. 22. tit. 3. num. 8. Pat. Molin. de just. & jur. tract. 2. disp. 381. num. 1. Cencius de censib. quest. 6. Felician. cod. tract. in proem. ex num. 3. Barbosa collect. ad tit. de censib. in rubric. num. 3. & 4. Trullench. in Decalog. lib. 7. cap. 21. dub. 1. num. 1. Wefembec. in paratit. ad tit. ff. de censib. Matienz. in l. 1. gloss. 1. tit. 15. lib. 5. Recop. Parlador. differ. 74. Theat. vitæ hum. verb. *Census*, Avendann. de censib. cap. 1. & 2. *Census* quondam apud Romanos tabulam, seu codicem significabat, in quo civium facultatum ratio describebatur, ut pro quantitate patrimonii quisque sub necessitate tempus contribueret, l. *Census* 10. de censib. Wefembec. sup. num. 1. Parlador. num. 1. Avendann. d. cap. 1. num. 10. Cujac. in paratit. ad tit. ff. de probat.

Ibi: Ex quibus constat differentia.

3 Licet inter contractum census, & emphyteusis similitudo versetur, nonnullæ tamen inter utrumque differentie notantur. Primò distinguuntur, nam ex contractu census nullum dominium permanet penes censuistam: in emphyteutico concedens directum retinet, ut in emphyteutam translato. Molin. num. 3. Barbosa collect. cap. Constitutus, num. 9. de religiof. domib. Mathienz. sup. num. 1. & 2. Cenc. q. 1. num. 16. & 17. Ant. Gom. in l. 68. Tauri, num. 3. Less. de justit. & jur. lib. 2. cap. 22. num. 5. Roderic. de ann. reddit. lib. 2. q. 22. num. 5. & 6. Jul. Clar. §. *Emphyteusis*, q. 1. n. 2. Felic. sup. n. 11. ubi fuse contra Parlad. differ. 73. qui singulariter dissentit.

Ibi: Ex hac verò differentia.

4 Secundò differunt, quia emphyteuta Ecclesiæ si biennio, & laicorum triennio omiserit solvere canonem, cadit à jure suo, resque revertitur ad dominum, qui concessit: censuarius non sic, quanvis diu solvere redditum neglexerit. Anton. Gom. loco cit. Leotard. de usur. q. 41. n. 3. Guttier. de jur. am. confirm. part. 1. cap. 31. num. 9. Mathienz. sup. gloss. 2. num. 1. Molin. num. 4. vers. *Secundò differunt*, Valasc. de jur. emphyt. q. 31. n. 3. Felic. num. 17. Cevall. comm. cont. commun. q. 469. n. 5. Urfill. ad Afflic. decis. 80. n. 5. & 7.

5 Tertio dissent, etenim censuarius liberè po-

test rem censui subjectam creditore non præmonito, vendere; emphyteuta verò non utique, aliàs commissi pœnam contrahet, resque redibit ad dominum. Molin. vers. *Tertio differunt*, Valasc. num. 32. Felician. num. 29. Mathienz. ubi proximè, num. 3. Roderic. num. 21. Barbosa num. 10. Less. ubi proximè. Quarto discrepant in eo, quod ex venditione rei emphyteutica domini laudemium debetur, id est, pars pretii, quæ est quinquagesima, aut quæ de consuetudine solvitur: sed si res censui supposita vendatur, ad nihil censuarius tenetur. Molin. Less. Barbosa ubi proximè, Roderic. n. 23. cum seqq.

Ibi: Imò in eo dubio, quo licet.

Propter affinitatem hujusmodi contractuum solet disputari in dubio qualis celebratus censetur; Et in primis consuetudo rationis, aliaque conjecturæ sunt perpendendæ, de quibus Avend. cap. 22. per tot. Quod si ex illis discerni nequeat, contractus censuarius præsumitur, ut minus gravetur obligatus: cui ad stipulatur Consultus in l. *Quicquid* 99. de verb. oblig. Ita cum D. Covar. tenent Mant. lib. 5. tit. 2. num. 53. & lib. 22. tit. 3. num. 11. Molin. d. disp. 381. num. 6. Valasc. q. 32. num. 35. Menoch. lib. 3. præsumpt. 106. num. 3. Roderic. d. lib. 2. q. 22. n. 75. Mascard. de probat. concl. 281. à num. 1. Barbosa collect. cap. Constitutus, num. 12. de religiof. domib. ubi plurimi. Quod pariter procedit in Ecclesia creditrice. Barbosa ibidem, Menoch. n. 7. Mascard. n. 6. licet à præcipua conclusione dissentiant Clar. sup. n. 3. & alii apud Avend. sup. n. 1.

Ibi: Solet tamen apponi.

In contractu census si pactum adjiciatur, quod si censuarius solutionem redditus ultra biennium, aut triennium distulerit, res censui supposita cadat in commissum (quod sepe Tabelliones de stylo præter contrahentium intentionem solent inferere) ardua quæstionis est, an de jure subsistat? Ad cujus resolutionem communiter census consignativus à reservativo fecernitur.

Quoad consignativum conveniunt omnes, quod pactum illud ut illicitum rejici debet, tam ex Bulla Pii V. quæ expressim prohibetur, quam jure communi. Molin. disp. 390. num. 11. & 12. Leotard. de usur. q. 41. num. 14. Cenc. de censib. q. 57. num. 18. ubi quamplures. Contrarium aperte definitur l. 68. Tauri, quæ est lex 1. tit. 15. lib. 5. Recop. ubi Anton. Gom. num. 3. Garcia de expens. cap. 9. num. 74. quam constitutionem rigidam, & minimè servandam, saltem in foro poli, asserunt Molin. ubi proximè, Mexia ad legem Toleti de los terminos, fundam. 2. p. 2. n. 38. & 43. Medina tract. de usur. q. ult. de censib.

Quapropter praxis Tribunalium Taurinam sanctionem in consignativis censibus non admisit, ut præter D. Covar. testentur Mant. de tacit. convent. lib. 22. tit. 3. num. 14. Molin. sup. num. 12. Azeved. in d. l. 1. Recop. num. 10. Mathienz. ibidem, gloss. 2. n. 4. Valasc. de jur. emphyt. q. 32. num. 31. Roderic. de ann. redditib. lib. 2. quest. 2. num. 74. Felician. de censib. lib. 1. cap. 10. num. 11. Guttier. de juram. confirmat. part. 1. cap. 31. n. 10. Olan. concord. jur. lit. A, num. 97. Orosc. in l. *Furis gentium*, §. *Quinimo*, num. 49. de pact. Avend. de censib. cap. 90. num. 3. Licebit tamen pacisci, ut si censuarius pensionem non solverit, teneatur pretium restituere. Lessius de justit. & jur. lib. 2. cap. 22. num. 68.

Quoad

9 Quoad censum verò reservativum illud pactum ut licitum sustinebitur. Molin. ubi sup. & disp. 381. num. 5. Lessius, ac Leotardus ubi proximè, Trullench. in Decalog. lib. 7. cap. 21. dub. 7. num. 13. quam sententiam praxis Hispana comprobatur, nec Bulla Pii V. damnatur, ubi de censu consignativo solum statuitur.

10 Eam praxim in censu perpetuo duntaxat observari docet D. Covar. cui accedit Avend. ubi nuper, sed & in censu redimibili reservativo procedere ob rationis identitatem, sentiunt Molin. & Guttier. loco cit. Felician. n. 15.

11 Hæc licet ita sint, animadvertere oportet pactum, de quo agimus, in censu consignativo ideo damnari, quia æstimatio rei, super qua census imponitur, regulariter longe excedit pretium, quod percipit censuarius dominus hypothecæ, quæ si caderet in commissum, cederet in enormem, ac excessivam læsionem censuarii. Molin. disp. 390. num. 11. Guttier. d. cap. 31. num. 9. Hæc eadem iniquitatis ratio in censu reservativo potest reperiri, quod ut pateat, duos casus distinguo. Primus, cum dominus rem tradit censuario, nihil percipiens de præsentis, annuo reddito solvendo contentus; tunc enim communis resolutio, & pactum incidendi in commissum ob moram servabitur. Felician. sup. d. cap. 10. num. 15. nam censuarius nihil aliud detrimenti patitur, nisi privationem dominii rei, quam accepit, & hanc pœnam merito sustinet propter moram, & quia ex parte sua non implevit contractum, quæ quidem culpam non excedit.

12 Secundus est casus, quando dominus partem pretii capit, & residuum relinquit ad censum super re ipsa, quam censuario tradit cum præfato pacto veluti si quis fundum quatuor mille aureis æstimatum alienet, dimidia valoris parte recepta, censu ex residua quantitate constituto: hic si casus evenierit, & propter dilatatam solutionem ultra biennium ex conventionem fundus caderet in commissum, censuarius quia his centum pro tempore non solvit nedum dominium fundi, sed etiam duo millia aureorum amitteret, quod in censu reservativo contingere perdurum, ac iniquitate plenum apparet: nec mora in exigua summa solvenda tam excessivam pœnam meretur, in quo excessu pravitas prædicti pacti consistit. Unde licet inferre, quod in censu reservativo non semper ea conventio penaliter permitti debet.

13 Qua ratione, & æquitate motus in simili controversia rectissime Senatus Neapolitanus decrevit, quod res caderet in commissum, non tota, sed quatenus correspondet sorti, & redditibus debitis, ut est apud Afflic. decis. 80. quod cum res dividi nequeat, ita expediri poterit, ut creditor restituat quantitatem quam accepit pro parte pretii, demptis redditibus decursis, aut si renuerit, re vendita, ex pretio solventur fors & redditus, ac residuum censuario præstabitur. Sic decisum lege regia Valconicæ, refert Navar. in addit. ad Manual. cap. 23. num. 68. quam justissimam dixit Gutier. d. cap. 31. num. 11. Sic ubi casus occurrerit, circumstantiis perpensis, judex præ oculis æquitatem habens, quid exequendum sit arbitrabitur.

14 Aliud est pactum, quod contractui census adici solet, quo censuarius altringitur sub pœna commissi ad non vendendam rem censui suppositam, non præmonito creditore: quæ obligatio est irrita ex Bulla Pii V. ubi fuerit recepta, & jure communi reprobatur. Mathienz. & Azeved.

ubi proximè, Urfill. ad Afflic. decis. 80. num. 8. Felician. d. cap. 10. num. 11. vers. *Quare Authores*, & de jure nostro regio quæcumque pacta, quæ onerant censuatim, non subsistunt, quod ex l. 12. tit. 15. lib. 5. Recopil. probatur Olan. Concord. Jur. lit. A, num. 99. quem perlegas, ac Leotard. de usur. q. 65.

Ibi: Nam etsi Canonibus.

Consuetudine introduci potest adversus juris dispositionem, ne emphyteuta Ecclesiæ ultra biennium differens pensionem solutionem, jure suo privetur, re emphyteutica in commissum cadente Felician. sup. num. 11. Barbosa collect. cap. *Potuit*, num. 115. de locat. Mant. de tacit. convent. lib. 2. tit. 27. num. 39. Molin. sup. disput. 453. vers. *Utrum autem validum*.

Ad Num. 2.

Utrum emptio censuum licita sit? disputant Gregor. Lop. in l. 28. gloss. 3. tit. 8. part. 5. Molin. de just. & jur. disp. 385. Cencius de censib. q. 10. & 11. Felician. cod. tract. lib. 1. cap. 7. Roderic. de ann. redditib. quest. 4. lib. 1. Avend. de censib. cap. 16.

Vers. Primum, hanc emptionem.

Hujusmodi controversiam intermittere placet jam etenim nulli dubium est, quin emptio annuorum reddituum sit licita, servatis conditionibus Bullæ Pii V. vel quæ insunt jure contractus naturæ, ubi illa recepta non est, quam toto serè Christiano terrarum Orbe non servari asseverat Leotard. q. 44. n. 17. de usur. qui latissime disputat, an ea constitutio ubique Christianos liget, etsi non sit recepta, sicut in Hispania, ut constat ex l. 10. tit. 15. lib. 5. Recop. de quo etiam Trullench. in Decalog. lib. 7. cap. 21. dub. 2. num. 1. Cencius q. 34. ex n. 39.

Vers. Sextò.

Emptionem censuum licitam profitentur laudati supra num. 16. qui plures congerunt. Cenc. q. 11. num. 1. Avend. n. 12. Molin. num. 6. Felician. num. 2. Roderic. num. 16. præter alios mox recensendos.

Vers. Caterùm quo res.

Nonnulli opinantur, census licite constitutos emi licite posse, non tamen novos titulo emptionis acquiri, ut referunt Molin. num. 5. Felician. num. 2. adversus quos D. Covar. docet, etiam licite vendi census, qui de novo constituuntur, de quo jam nullum est dubium postquam Pius V. formam censuum novorum emptioni præscripsit, ut ait Leotard. de usur. q. 43. num. 30. & apud nos sunt variae constitutiones sub tit. 15. lib. 5. Recop. quibus pretium censibus statuitur, & alia stabiliantur ad eorum justam constitutionem. Si emptionem & constitutionem novi census approbant expressè Molin. n. 6. Trullench. in Decalog. lib. 7. cap. 22. dub. 2. num. 1. Lessius de just. & jur. lib. 2. cap. 22. num. 13. Felician. Leotard. Roderic. ubi proximè, *Census cum plurimis* q. 45. num. 18. qui num. 1. cum seqq. opinionem quam immeritò tribuit D. Covar. impugnatur. Sed nostrum Præfitem tuetur Leotard. sup. n. 37. Hujusmodi censuum